

Hoe leer je transformeren?

12 februari 2026

Margreet Adam & Mark Smelik

**Netwerk Leren
Transformeren**
Van zorg naar gezondheid

ALLIANTIE
POSITIEVE GEZONDHEID
Zuid-Nederland Noord

Een initiatief van **ZonMw**

1

Wat is transformatie?

“Een proces van **schoksgewijze** en **onomkeerbare** verandering van een dominant regime.”

Oftewel: een fundamenteel andere dominante manier van denken, werken en organiseren.

ALLIANTIE
POSITIEVE GEZONDHEID
Zuid-Nederland Noord

Definitie o.b.v. Rotmans et al, 2001; Grin et al, 2011; Loorbach, 2014

2

Er is ombouw, opbouw én afbouw nodig

Bron: de X-curve van DRIFT

3

"Transition governance calls for continuous learning and adapting."
— Loorbach et al., 2017

4

Klassiek leren versus transformatieleren

Klassiek leren

- Leren door kennisoverdracht
- Weten wat je moet leren
- Experts dragen over
- Focus op weten

Transformatieleren

- Leren door te doen
- Ontdekken wat je moet leren
- Experts leren mee
- Focus op niet-weten

5

Zes principes voor transformatieleren

Actieleren

Boundary-crossing

Spanningen benutten

Onzekerheid omarmen

Triple-loop leren

Kennis creëren

Deze principes zijn gebaseerd op de principes van transformatieleren van Wilken en Stam. Te vinden in:
Koolman, Wilken, Stam, Jansen, & Van Biene, M. (2015). *Leren transformeren: Hoe faciliteer je praktijkinnovatie in tijden van transitie?*

6

Actieonderzoek 'Verder bouwen'

3 proeftuinen:

WelThuisflat in Leiden

Zorgzame Buurten in Hillegom, Lisse en Teylingen

Mantelzorgondersteuning in Katwijk

Voorbeelden:

Spanning benutten om een coalitie te vormen

Onzekerheid omarmen door je te realiseren dat niemand het weet

Kennis creëren met ervaringsdeskundigen

7

Korte oefening in transformatieleren

- In duo's
- Vraag: **herken je in jouw praktijk een voorbeeld van transformatieleren?**

Actieleren

Boundary-crossing

Spanningen benutten

Onzekerheid omarmen

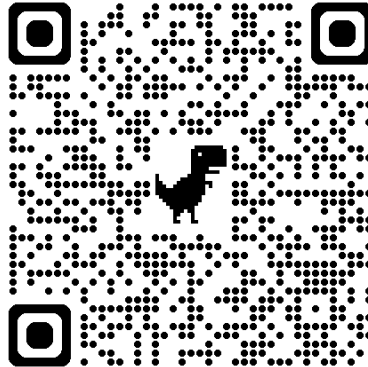
Triple-loop leren

Kennis creëren

8

Download de handreiking over transformatieleren!

9

Bedankt voor uw aandacht!

**Netwerk Leren
Transformeren**
Van zorg naar gezondheid

Een initiatief van **ZonMw**

10